

Posamezna številka:
1 krono.
"TABOR" izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 12 uri zjutraj. Podatki o naročnikih in o naročnem mestu pošiljajo se na: "TABOR", Juričeva ulica 24, Maribor. Inzerati po dogovoru. Pri naročnikih obljubi popust.

TABOR

Posamezna številka:
1 krono.
"TABOR" izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 12 uri zjutraj. Podatki o naročnikih in o naročnem mestu pošiljajo se na: "TABOR", Juričeva ulica 24, Maribor. Inzerati po dogovoru. Pri naročnikih obljubi popust.

Leto: II. Maribor, sobota 10. septembra 1921. Številka: 203.

Minister dr. Kukovec v Mariboru.

Maribor, 8. septembra.
Sinoči ob 20. uri se je zbralo v mali dvorani Narodnega doma lepo število somišljenikov demokratske stranke, da slišijo poročilo ministra za socialno skrb g. dr. Kukovca. Shod je otvoril v imenu krajevine organizacije JDS ozivelci bojevnik za slovenski Maribor gosp.

dr. Rosina
in pozdravil g. ministra, naglasujoč velike zasluge, ki si jih je pridobila sedanja vlada za zgradbo jedinstvene in močne države. Spominjal se je tudi na dinastije, ki je tako odlično sodelovala pri osvobojenju vsega naroda ter pozval navzoče, naj vzklíknejo kralju Aleksandru I. trikratni »Živijo!«. Za njim je povzel besedo g.

minister dr. Kukovec
in obširno poročal o svojem delu v vladi. Osnovna točka njegovega delovnega programa je: dobra uprava. Upravo je treba postaviti na noge, odstraniti vse, kar moti njeno pravilno delovanje. Samo na ta način pridemo do polne konsolidacije. Kot minister se je vedno zavedal, da ni zastopnik katere posamezne pokrajine, marveč minister za vso državo in je radi tega imel pred očmi vedno le splošnonarodne interese. Ker v njegov resort spada invalidsko vprašanje, ki je važno osobito za Srbijo, kjer je vsled dolgotrajnih vojn veliko invalidov, vdev in sirot, je posvetil vso pozornost ureditvi invalidskega skrbstva in se s tem kot minister iz osvobojenih krajev nekoliko oddaljil za srbske žrtve. Zavedal pa se je takoj v prvem trenutku, da je postal

minister delavstva
in da mu je baš s tem poverjena ena najbolj težavnih in kočljivih nalog v državni upravi. Komunistično idejo so izrabili nasprotniki naše države in skušali državi podrezati korenine. Stavke so ogrožale razvoj skupne stvari, protidržavna propaganda je bila vedno najdaljša. V parlament je vstopilo 59 komunističnih poslancev, ki niso priznavali sedanje države in sedanjega družabnega reda, ki je v razmerah, kakršne so danes, edina pozitivna podlaga neodvisni jugoslov. državi. Ko je komunistični segel celo po terorističnih sredstvih in vprizoril par atentatov, je bila vlada prisiljena izdati ostre ukrepe **proti komunistom.**

To je bil kočljiv korak, zakaj vladi se je pričelo z raznih strani očitati, da je reakcionarna in neprijazna nasproti delavskim težnjam. Ta očitanja so seveda krivična, zakaj vladi leži na srcu tudi blagor delavstva, kateremu skuša z dobro zakonodajo izboljšati socialno in gospodarsko pozicijo. Javnost, zlasti pa meščanski sloji, naj se zaveda važnosti delavstva v razvoju celega naroda. Kot minister za socialno skrb je bil in je še danes v načelu **za 8 urni delavnik.**

Podpiral pa bo željo produktivnih krogov, da bi se dosegle razne olajšave, seveda le v sporazumu z delavstvom. — Rusije lepo uči, kam vodijo izraski socialne borbe. Nam pa kažejo sedanji veleselji, razstave i. dr., da je taktika naše demokracije prava, da sporazum med podjetnikom in delavcem ustvarja divne uspehe in da samo delo vodi k boljši bodočnosti vseh slojev in celega naroda. Kje so bile še pred 10 leti šanse za take gospodarske uspehe, kakor nam jih kaže na pr. ljubljanski veleseljenj, na katerem je zastopana vzajemnost slovenskega podjetnika in slovenskega delavca.

Avstrijsko-madžarski spor radi Burgenlanda.

Antanta odobrava avstrijsko stališče.
LDU Dunaj, 9. sept. „Pol. Korrespondenz“ piše: Antantne sile so avstrijski vladi zagotovile, da popolnoma odobravajo njeno stališče, ki ga je zavzela v zapadnomadžarskem vprašanju. Avstrijska vlada je sedaj medzavezniško komisijo generalov v Sopronju obvestila, da umakne svoje orožništvo iz Zapadne Ogrske, ako se ne napravi kmalu red, ker ni pri volji, da bi izpostavljala življenje teh ljudi, ki so bili poslani tja, da čuvajo red. Avstrijskemu poslaniku v Parizu je bilo dane odločno zagotovilo, da se mora mirovna pogodba izvršiti. Avstrija naj bo prepričana, da se bo mirovna pogodba v resnici tudi izvedla.

Zanimivo poročilo o organizaciji madžarskih tolup.
LDU Praga, 8. sept. „Prager Presse“ priobčuje obširno poročilo o

Zveza narodov o novih sprejemih članic.

LDU Zeneva, 8. septembra. Sesta komisija Zveze narodov je razpravljala danes o sprejemu Madžarske, Estonske, Litovske in Litvanske. Na predlog Vivianija se je sklenilo imenovati podkomisije. Na predlog lorda Cecila so soglasno sklenili, da so razprave komisije javne.

LDU Zeneva, 8. septembra. Ob priliki razprav o sestavi podkomisije, ki

Otvoritev zdravniškega kongresa v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 9. sept. Včerajšnje otvoritve zdravniškega kongresa, ki se je vršila dopoldne v Narodnem domu, se je udeležil tudi pokrajinski namestnik Ivan Hribar, ki je pozdravil kongres v imenu vlade, nadalje magistratni ravnatelj dr. Zarnik v imenu mesta Ljubljane, češkoslovaški gene-

Tabor samostojnih kmetov na Bledu.

Ljubljana, 9. septembra. Včeraj se je vršil na Bledu kmetjski tabor, katerega je priredil SKS. Tabora so se med drugimi udeležili tudi poljedelski minister g. Pucelj, tajnik skupščine dr. Janjič in nekateri srbski poslanci, med

Glavna skupščina Ciril-Methodove družbe.
Ljubljana, 9. septembra. Včeraj zjutraj se je vršila 32. redna glavna skupščina Ciril-Methodove družbe v Ljubljani. V imenu pokrajinske vlade je pozdravil udeležence pokrajinski namestnik Ivan Hribar, v imenu Jugoslovanske matice in Sokolskega saveza pa dr. Vladimir Ravnihar.

Požig Narodnega doma v Rojani.
LDU Ljubljana, 9. sept. Kakor poročajo listi iz Trsta, so fašisti v noči od srede na četrtek razstrelili in razgledali Narodni dom v Rojani pri Trstu. — Od poslopja je ostalo samo še kup razvalin. To je bil poleg Narodnega doma v Trstu in Narodnega doma v Sv. Ivanu pri Trstu že tretji Narodni dom, katerega so fašisti uničili.

Nov atentat v Turinu.
LDU Pariz, 8. sept. (Wolffov ur.) Kakor poročajo »Intelligence« iz Turina, je bila v zdraviliškem domu v Varezzi vržena bomba, ko se je nahajala v njem velika množica ljudi. Težko ranjenih je bilo 5 žensk in 5 otrok. Tudi stvarne škode je precej.

Romunski kralj v Svici.
LDU Bern, 8. septembra. Romunski kralj je davi potoval skozi Bern in se nadalje Reince, v gorski dolini

organizaciji madžarskih tolup v Zapadni Madžarski. Vsebina tega poročila je posneta po gradivu, ki so ga poslali antantni zastopniki poslaniški konferenci. Ugotovljeno je, da je madžarska vlada pripravljala na Burškem prevrat, ki naj bi se razširil na Avstrijo in ki bi imel namen onemogočiti izvedbo trianonske mirovne pogodbe. Na čelu tega gibanja, ki se vodi iz Budimpešte, so Friedrich, Urmency, Szmercsanyi in Sigray. Prostori prevratnikov se nahajajo na Radayevi cesti. Tam zbirajo prostovoljce. Prostovoljci imajo prosto hrano, obleko, 100 kron dnevno in dovoljenje, da smejo v sovražni deželi pleniti. Prostovoljce pošiljajo pod vodstvom aktivnih madžarskih častnikov v Monošter. Vrhovno poveljstvo upornikov je v Monoštru. Poveljnik je polkovnik Haidy. Tam se nahaja tudi skladišče orožja.

bo imela nalog, referirati o prošnji za sprejem Madžarske, se je glede Madžarske relativno ugodno povdarjalo, da je zastopana Francija po Renaudu in da Čehoslovaška ni zastopana ter da bo fungiral Take Jonescu kot zastopnik male antante. Nasprotno je manjkal zastopnik Svice, o kateri se misli, da bo gotovo za sprejem Madžarske.

ralni konzul dr. Beneš, zastopniki univerze itd. Skupščino je otvoril predsednik srbskega zdravniškega društva prof. dr. Jovanović-Batut, ki je bil pozneje izvoljen za predsednika kongresa. Nato je kongres začel z meritornim delom.

Državni odbor.

TIP Beograd, 8. sept. V parlamentarnih krogih se govori, da se bo v kratkem sestavil državni odbor, v katerem bodo zastopani parlamentarci in zastopniki ministrstev. Ta novi odbor bo imel dolžnosti, da bo vršil priprave za vse državne in javne manifestacije in da bo vodil propagando v državi in v inozemstvu.

Aretirani boljševiki v Zofiji.

TIP Zofija, 8. sept. Kakor poročajo tukajšnji listi, se je bolgarski vladi posrečilo odkriti dobro organizirano socialistično - revolucionarno - boljševiško družbo, ki je nameravala vprizoviti splošni prevrat v vseh balkanskih državah. Člani te družbe so Bolgari, Jugoslovani in Grki. Celo družbo se je posrečilo spraviti pod ključ.

Rdeči teror v Rusiji.

TIP Pariz, 8. sept. Agence Havas javlja iz Londona: V Petrogradu, Kijevu in Odesi vlada zaradi rdečega terorja panika. Mnogo oseb je bilo aretiranih, ko se je zasledila antisovjetska zarota, ki jo je zasnoval profesor Tangrajev. Tangraceva in 60 drugih zarotnikov, med njimi princ Tumanova in več sovjetskih funkcionarjev so smrti.

Nas program in naše delo je osnovano na načelih zdravega gospodarskega razvoja, načelih, ki so bila pred vojno povsem normalna. Pri tem pa vpoštevamo vsako dobro voljo, naj se pojavlja v tej ali oni obliki, samo če promatra vprašanja z razumnim kritizmom in loči dosegljivo od nedosegljivega. Med socialnopolitičnimi problemi, ki smo jih rešili oziroma jih rešimo v najkrajšem času, spada poleg invalidskega zakona še ustanovitev delavskih zbornic in delavsko zavarovanje.

Na **političnem polju**

so dosegli demokrati, specijelno še slovenski, lepe uspehe. Govornik je prepričan, da bo ostala sedanja demokratsko-radikalna koalicija tudi v bodoče trdna in delazmožna, ker bodo na nji ležala še dolga leta težka bremena državne konsolidacije. Najnujnejša naloga je razdelitev države v administrativne enote. Na tem se dela ravno te dni. Nastopu slovenskih demokratov, dr. Kukovca v ministr. svetu in posl. dr. Zerjava in prof. Rejsnerja v zakonodajnih odborih je pripisati, da se bo Hrvatska razdelila na mesto predlaganih 8 oblasti samo na 4 oblasti. Z vso verjetnostjo je pričakovati, da postane

Maribor sedež samoupravne oblasti.

s čimer bo silno pridobil na svojem pomenu in bo lahko najaktivnejše sodeloval na utrjevanju in razvoju nacionalnega življenja v tej »obmejni markic«. V samoupravnih administrativnih edinicah bodo dani vsi pogoji za intenzivno gospodarsko politično delo. Demokrati se bodo v vsaki obliki udeleževali dela in borbe in tudi v upravi mesta Maribora ne bodo stali ob strani, zakaj če prepuste upravo mesta nacionalno slabšim elementom, utegnemo izgubiti ono, kar nam je prinesla zgodovinska konjunktura. Demokratska poslanca dr. Zerjav in prof. Rejsner delata z vso vmeno na polju pozitivnega dela, v zakonodajnem odseku, finančnem odseku itd. Kdor bi po izvestnih časopisih ocenjeval to delo, bi videl v demokratih same »bankokratske« in »izvoznikarske« strahove, ki nastajajo samo v praznih glavah in vsled demagoštva raznih avstrijskih mentalitetov. Da pa bo stranka res dosegla uspehe, je treba, da se njena formalna moč poviša. Samo od demagogije čisto zaslepljeni ljudje še lahko verujejo, da bodo moč ohranili moč in napredek naše države številne stranke, ki so nastale vsled cepljenja večjih, močnejših strank. Govornik pozivlja vse napredne in pozitivno misleče elemente k skupnemu in vzajemnemu delu, opozarjajoč na dejstvo, da v velikih zapadnih demokracijah nastopajo v političnih borbah le 2-3 stranke, dočim jih premore naša mala slovenska pokrajina — 6.

Ministrova izvajanja so bila sprejeta z burnim odobravanjem.

V debati je g. dr. Pipuš naglašal potrebo, da se v Mariboru ustanovi upravna oblast, ki bo pritegnila v svoj krog zlasti del Koroške in Prekmurje.

Nadsvetnik g. dr. Peitler je interpeliral, kaj namerava vlada storiti proti draginji. G. minister je v svojem odgovoru povdarjal, da je v ustavni državi v vseh podobnih vprašanjih merodajen parlament, ki je pa po ogromni večini agraren. Interesi agrarcev niso vedno v skladu z interesi konzumentov. Če obstoječe naredbe pa dajejo pokrajinskim upravam široko svobodo za primerne ukrepe proti izkoriščevalcem ljudstva. Glavno sredstvo v boju proti draginji je v današnjih razmerah — samopomoč. Zlasti zadruge so pri tem pokazale uspehe. Na to je stavil g. dr. Rejsman vprašanje

a. zunanji politiki.

G. minister je podal pojasnila o aktualnih zunanje-političnih vprašanjih: o vzrokih izpraznitve Baranje, o luki Baroš, o trgovinski pogodbi z Italijo. Rezumé je bil: naša država je obkoljena od starih narodnih nasprotnikov, naša volja na zunanje je odvisna od svetovnopoličnih činiteljev. Mi moramo ojačiti državo na notranj, pa se bodo pokazali uspehi na zunanji. V istem smislu se je glasil odgovor na vprašanje g. A. Bratovža glede persekucij v Julijski Benečiji. Izza aneksije je to notranja zadeva Italije, sprito tega smo brez moči, tudi če nam bolet polni srce. Rešitev je v — meču, a katera vlada naj prevzame odgovornost za tako dalekosežne korake?!

Končno je g. dr. Reisman predložil sledečo

resolucijo

»Zborovalci, zbrani na sestanku demokratske stranke v Mariboru dne 7. septembra 1921. so vzeli z zadovoljstvom na znanje poročilo g. ministra dr. Kukoveca o njegovem delovanju v vladi, kakor tudi o delovanju njegovih tovarišev dr. Zerjave in prof. Reismarja v parlamentu, ter izrekli gosp. ministru in vsem demokratskim poslancem popolno zaupanje. Zlasti ga prosijo, da sporazumno z vsemi demokratskimi ministri in poslanci zastavi svoj vpliv za to, da postane Maribor sedež samostojne pokrajinske oblasti.«

Predlog je bil enoglasno sprejet in sestanek zaključen.

Splošni vtis

Če primerjamo ta politični sestanek s shodi raznih nasprotnikov demokratske stranke, opazimo dvojico: 1. g. minister in voditelj demokratske stranke ni vplival na čustva in domišljijo poslušalcev, temveč na njih razsodnost in razum; ni operiral z demagoškimi puhliami in obljubljal stvari, ki vlečejo in se svetijo, ki pa so prazne vabe ali pa dosegljive le potom dolgega razvoja, intenzivnega dela in študija. Opozarjal je na praktično stran življenja, na pot iz prakse k teorijam. To je pozitivnost demokratskega programa in v tem se razlikuje od raznih kričaskih strank. 2. Voditelj slovenskih demokratov ni niti z eno besedo napadel nasprotnih strank, priznal je celo, da jim pripisuje teoretski možnost, da dosežejo več; opozoril pa je pri tem na dosedanje izkušnje. Nepriistranski opazovalec, ki pozna politične prireditve drugih strank, je moral z zadovoljstvom konstatirati politiko treznosti, razuma in pozitivnega dela nasproti politiki demagogije, strasti in večnega zanikanja ter rušenja obstoječih vrednosti, ki se odlikuje povrh tega še po velikanski samohvali. — Mi se vedno bolj in bolj cepimo zaradi teoretičnih nasprotij, pri tem pa propada država in vse ono, česar poštene ljudje ne bi zapisali propasti. Politična korupcija in splošna disorijentacija lahko uničite vse, kar je orožje prineslo. Za močne ideje je treba močnih sredstev, zato se mora volja koncentrirati. Meščanski sloji naj se zblizujejo z delavstvom in na mesto utopij naj zavladajo zakoni normalnega političnega, socialnega, kulturnega in gospodarskega razvoja.

M. E. GODOVSKY:

II. umetnostna razstava v Mariboru. Stiplovšek-Vidmar.

Ko sem stopil prvič v prostore razstave ter le površno pregledal razstavljene slike, z željo, da dobim prvi glavni vtis ter določim vsebino, sem takoj dobil impresijo — da gre tu za dva mlada umetnika, oziroma za dva očividna talenta, da je eden od njih že prilično umerjen, medtem ko drugi komaj poizkuša in da je valed tega pri enem mogoče še danes prilično sigurno očitati pot nadaljnjega razvoja, medtem ko se drugi nahaja na opasnem razpotju mnogih poti. Prvi je — Stiplovšek, drugi — Vidmar.

V prvi dvorani je izložil Vidmar, v drugi Stiplovšek. Razlika med prvo in drugo je — velika. Vidmar očividno stremlji, a je že v stadiju, kjer nikakor ne uspeva, kjer se ne more najti konca one niti, potem katere je našel Tezej izhod iz labirinta. Vidmar bo šele moral priti v ono perijodo, ko bo pred njegovim duhom ustala stotina idej, ko se

Prva obrtna razstava v Mariboru.

Maribor, 9. septembra.

Otvoritev razstave.

Končno se je vendar uresničil sen naših podjetnih in neumornih obrtnikov — prva obrtna razstava v našem mestu je otvorjena. Otvoritev se je vršila večeraj ob 9. uri dopoldne na slovesen način v glavni razstavni dvorani pri Götzu. Točno ob 9. uri se je zbralo povabljen občinstvo k otvoritvi. In med njimi, ki so se odzvali povabilu, smo z veseljem opazili tudi zastopnika naše centralne vlade, g. ministra za socialno politiko dr. Vekoslava Kukovca, nadalje podžupana našega mesta g. Ivana Rogliča, zastopnika okrajnega glavarja g. dr. Mulačka ter ravnatelja zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani g. inženjerja Turnerja. Otvoritveno slovesnost je pričel neumorni predsednik društva slovenskih obrtnikov v Mariboru g. Fran Novak, ki je v svojem nagovoru pozdravil najprej omenjene štiri zastopnike naših vlad in oblasti, očrtal na to na kratko potrebo in pomen razstave osobito za naše obmejno mesto, ki bo že v najbližji bodočnosti postalo središče samostojne oblasti, pozval navzoče, da zakličejo trikratni »živijo« Nj. Velikanstvu kralju Aleksandru ter zaprosil g. podžupana Rogliča, da otvori razstavo. Za njim je govoril g. minister dr. Kukovec, ki je naglasil, da se vlada dobro zaveda pomena takih razstav, posebno pa še te razstave, da zna ceniti njen pomen ter da bo v bodoče z vsemi svojimi razpoložljivimi močmi delala na to, da se preskrbi obrtništvu potreben kredit ter da se osobito v Mariboru otvori strokovne obrtne šole, iz katerih bo izšlo naše domače strokovno delavstvo, ki bo zavzelo ona mesta, ki se danes žalibog morajo oddajati še tujcem, predvsem Nemcem. Naglašal je še posebej, da je ta razstava izključno le mariborskih obrtnikov, očrtal njen veliki gospodarski pomen, ter nato proglasil razstavo za otvorjeno.

Za g. podžupanom je pozdravil razstavo v imenu deželne vlade slovenske ravnatelj urada za pospeševanje obrti g. inženjer Turner. Po pozdravih in otvoritvi je sledilo ogledovanje razstavljenih predmetov, ki so vzbudili splošno zanimanje in kar je glavno: popolno zadovoljstvo glede krasnega in hitrega razvoja obrti v našem mestu.

Razstava je nameščena v vseh prostorih Götzove dvorane in je doslej razstavilo 88 podjetij, med njimi ogromna večina male obrti. Na razstavi so zastopane: zidarska in stavbena, verigarska, cementna, kamnoseška, sodarska, kotlarska, barvarska, usnjarska, milarska, sedlarska in jermenarska, tehničarska, posteljnih žičnic, blagajni in kaset, ključavničarska, sitarska, pletarska, metalurški, kovaška, mlekarjskih pomožnih proizvodov, kolarska, rakvarjska, mlinarska, elektrotehnična, olupševalna, sladne kave, pivovarska, prekajevalska, pečarska in lončarska, vezensinska, slikarska, zlatarska in graverska, kiparska, plakaterska, klavirska in ogilarska, rezbarska, soboslikarska, mizarska mala in velika, žele-

bo porodilo naglo, istočasno na stotine nad, na stotine modusov, tako da na kraju ne bo vedel, katerega naj se oprime in bo padel gotovo dobo iz enega v drugega. Tedaj bo priredil razstavo, na kateri bomo videli mnogo kontrastov, mnogo različnosti, kakor da bi te razstavljene slike bile proizvedli mnogih slikarjev in ne enega samega; in komaj koncem vsega tega se bo odločil za eno samo smer, komaj tedaj se bo umiril.

To je njegova pot »Per aspera...« katero mu prorokujem, to je pot, po kateri morajo iti vsi umetniki njegovega temperamenta — bili že slikarji, kiparji, pesniki ali glasbeniki. In kdo bi ga v teh momentih težkih Faustovskih borb sodil? Saj končno daje direktivo samo eno: iskrenost. To je oni vrhunec, na katerem so se mnogi talenti ubili. Vidmar inklinira na kubizem. Naj pazi! Bojim se, da bi mogel na ta način zapasti v manirizem. Naj izpraša svojo vest!

Na tej razstavi dokumentira on dar kompozicije ter intenzivni občutek za linijo in ritem. To je glavno. kar mo-

zarska, fotografska, tiskarska, tapetniška in dekoraterska, krznarska, slaščičarska, čevljarska, modistovska, klobučarska, krojaška, strojnopletarska, knjigoveška in cvetličarska obrt.

Tekom včerajšnjega prvega dne je posetilo razstavo okrog 1000 ljudi, kar dokazuje, da zna naše občinstvo ceniti to razstavo, ki bo prinesla naši domači obrti novega razmaha in bo vsestransko zblizala naše obrtnike ne-le med seboj, ampak tudi s konsumentii.

Seznam tvrdk in razstavljenih predmetov.

V glavni dvorani so razstavili: Franjo Spes ml., zidarski mojster: načrte enodružinskih hiš; Ferdo Frankl, izdelovatelj verig (v Studencih): več verig različnih velikosti ter razne dele verig; Ferdo Rogatsch, obrtnik cementnih izdelkov: cementne cevi, plošče, ograje in tlak; Rudolf Kiffmann, mestni stavbenik: slike hiš, ki jih je tvrdica izgotovila, načrte zgradb ter zid sistema »Lean«; »Hitrozid«, družba za zgradbo malih stanovanjskih hiš: modele malih hiš iz gipsa, načrte, vzorec zidu in strehe; Jugoslovensko inženersko podjetje: deske in steno iz tektona; Karla Kocijančiča dediči, kamnoseštvo: tri nagrobne kamne iz marmorja ter marmornate plošče za pohištvo; Pavel Ledinek, sodar: tri velike in dva mala soda; Henrik Oman, kolar: kotel za kuhanje žganja, vazo ter kuhinjske izdelke; Ludovik Sabukovšek, tvornica barv: oljate, akvarelne in druge barve, lake, čopiče, palete itd.; Viljem Freund, tovarna usnja: različna usnja do najfinejših; Prva mariborska tovarna za milo: podstavek, zgrajen iz kosov mila, vrhu katerega se nahaja kip iz pravljice o »Zlatorogu«; Ivan Kravos, sedlar, jermenar in torbar: šest različnih jako elegantnih konjskih oprem; Franjo Znidar, izdelovatelj tehnic: tri decimalne tehnicne, tri trgovske tehnicne, tri tehnicne na utež, dve kuhinjski tehnicni ter malo mostovnico; Servat Makoter, izdelovatelj posteljnih žičnic: šest posteljnih žičnic ter vzorec mreže za žičnice; Franc Schell, izdelovalec blagajni in kaset: dve veliki blagajni, kasetno blagajno, razne dele blagajne ter ornamentov; Franjo Farič, strojni in stavbeni ključavničar: pralni stroj, mlin za sadje ter dele štedilnika; Franjo Kumerč, ključavničar: tri štedilnike (pri enem je izdelal pečarska dela g. Filipič); Josip Antloga, izdelovalec sit, košar in pletenega pohištva: sita, žične mreže, mrežno omaro za meso itd.; »Kovina« d. d. metalurški industrija: dve škropilnici za trte, električne žice vseh vrst, pletene in gole, kljuge za vrata iz medi, razno orodje in dele; Josip Pečar, kovač in podkovski mojster: voz; Erich Eisenmann, tvornica pomožnih mlekarjskih izdelkov: sirilne praške; Josip Stajnk, kolarski mojster: sani; Ivan Bezjak, sedlar: dva komata; A. Mišković & M. Ussar, tvornica kovinskih rakev: tri kovinske rakeve; Simon Forstnerič, stavitelj umetnih mlinov: mlin za luščenje prosa; »Melistroja«, družba za električno industrijo: stroj za prženje kave ter dele električnih strojev; Olepševalno društvo: razne cvetlice itd.; Viktor Jarc, tovarna sladne kave: paviljon zavojev sladne kave; Tomaž Götz, pivovarnar, paviljon,

ram podčrtati. Z gotovostjo pa se mi zdi, da morem reči, da je njegova bodočnost v grafiki. Da li on sam to občuti, se je li poizkušal na tem polju, tega ne vem. Njegove oljate slike vsebujejo živ ritem barv, ne ono tiho harmonijo, ampak »ritem ples«. Žel bi, da bi se v tej nevarni dobi razvoja čuval upliiva mladih revolucionarcev, negotovih ali polugotovih slikarjev, ki sami šele eksperimentirajo. Nočem mu dočrati, toda svetujem mu iskreno, naj se postavi pod vpliv starih bizantinskih slikarjev, monumentalnih arhitektonskih egipčanskih skulptorjev in umetnosti diluvija. Ker težji za primitivnim izražanjem kompliciranih efektov, jih bo tam — našel. Poleg tega pa mu priporočam tudi renesanco. Naj piše vodo iz studene.

Mnogo jasnejša je bodočnost Stiplovškega, ki vstvarja mirno in doživlja v formi in v barvi — a ne v ideji. Ali bolje rečeno: Vidmar apercipira svet ideoplastično. Stiplovšek pa temu nasproti fizioplastično.

Stiplovškova dela so mnogo bolj izgotovljena nego Vidmarjeva. Stiplov-

kjer toči pivo lastnega proizvoda; Herman Wögerer, tovarna za mesne izdelke: paviljon, kjer prodajajo svoje izdelke; Pavel Heričko, pečar in lončar: peč in dva štedilnika ter Miha Počivalnik, tvornica vozov: model elegantne kotije.

(Dalje prihl.)

Notranja in zunanja politika.

* Položaj v Avstriji. Ameriški bankir Samuel Untermyer, ki je pred kratkim prepotoval Českoslovaško in Avstrijo, je izjavil dopisniku »Newyork-Herald«, da je Avstrija v zelo težkem položaju. Zmanjkala so ji vsa sredstva. Edini izhod bi bil v tem, da bi se ji zagotovilo posojilo za nakup surovin in živil. To posojilo bi lahko dobila tudi pri zasebnih kapitalistih. Francija je proti priključenju Avstrije k Nemčiji in tudi v Avstriji se mnenja o tem cepijo. Le v skrajnem slučaju bi se to sredstvo vporabilo kot izhod iz sile. Od zaveznikov skorajda ni pričakovati finančne pomoči, ker daje finančni položaj Avstrije premalo jamstva za kredit. Zasebno posojilo bi bilo tedaj najuspešnejše sredstvo za konsolidacijo avstrijskih finančnih razmer. Avstrija bi dobila od Amerike dva milijona dolarjev za nabavo živil, nadalje pa tudi posojilo v znesku 250 milijonov dolarjev. Teh 250 milijonov dolarjev bi Avstrija vračala v obrokih po 50 milijonov. Kot jamščino za to posojilo bi morala Avstrija zastaviti svoje carinske dohodke, tobačni monopol in druge državne dohodke.

* Angleži podpirajo povratek Habsburžanov? Beograjska »Politika« poroča iz Pečuja: Pod vplivom velikega britanskega konzorcija, ki je kupil 40 odstotkov vseh delnic pečujskih rudnikov, večino delnic Prvega donavskega parobrodnege društva in večino delnic madžarskega parobrodnege društva M. T. E. F., je konferenca veleposlanikov izvršila znani pritisk na našo vlado, zahtevajoč, da se takoj izprazni Baranja. Povrh vsega tega pa britanski kapitalisti pripravljajo v zvezi z diktatorsko vlado v Budimpešti privoljenje vevlasti za povratek Habsburžanov na Madžarsko. V Luganu se je zadnje dni mudil nek ugleden angleški politik in se v najstrožjem inkognitu sestal z bivšim cesarjem Karlom. O čem sta razpravljala na tem tajnem sestanku, ni znano, vendar pa se v dobro poučenih diplomat-skih krogih domneva, da bo Anglija na enem prihodnjih sestankov Vrhovnega sveta sprožila vprašanje referendumu na Madžarskem o povratku Habsburžanov na prestol.

Zanimivosti.

Staro rimsko mesto v Švici. — Röntgenovi žarki razkrinkali tatlico. — Za povzdigo porodov. — Mati 23 otrok. — Največji teleskop na svetu. — Od lavela do profesorja. — Beda in bogastvo v Rusiji.

V svoji knjigi o galski vojni opisuje Julij Caesar dvanaest naselbin na ozemlju današnje Švice. Ena teh na-

šek se odlikuje po krasnih kompozicijah z uspešimi barvami, a kar je glavno: po celokupnem razpoloženju slike. Njegove slike so umirjene; na njih se pozna, da znači vsaka zase dovršen efekt, priveden do konca, medtem ko je Vidmar na koncu vstvarjanja še v efektu, v katerem je počel. Radi tega donasa vsaka Stiplovškova slika nov doživljaj, medtem ko so pri Vidmarju razne slike izraz istega neutrušenega efekta.

Stiplovšek ima globoko razumevanje za pisar.

Interesantno je omeniti, da na celi razstavi ni niti enega portreta. To mi je žal. Vrlo žal. Posebno pri Vidmarju bi bilo zanimivo videti portret.

V celoti: Dva mlada umetnika velike bodočnosti. Jaz jima želim s svoji strani veliko muke, boli, stradanja in ran. Želim jima, da predno dospeta na vrhunec še stokrat padeta in se še stokrat zopet dvigneta. — Mislim, da jima boljše ne morem želiti, ker tudi jaz sam zoznam pota onih, ki iščejo novo, ki vstvarjajo, tudi jaz sam zoznam njihove poln

selbin se je nahajala na polotoku, ki ga tvori reka Aar blizu Berna. Letos so tam začeli izkopavati ter so odkrili celo rimsko mesto. Po raztopljenem steklu, ki so ga našli med izkopinami, se sodi, da je mesto svojčas uničil požar. Našli so razentega razno orožje in nekaj keltiškega denarja in tempelj. Izkopavanje se bo nadaljevalo.

V malem mestu X. je bila neka ženska obtožena, da je tamošnjemu zlatarju ukradla dva dragocena prstana. Žena je seveda trdovratno tajila, tem bolj, ker tudi pri natančni telesni preiskavi niso ničesar našli. Navsezadnje jim je prišlo na misel, da so dali žensko na röntgenovimi žarki razsvetliti in fotografirati. Slika je jasno kazala dve temni točki, ki so jih spoznali za prstane, ki jih je — pogoltnila. Primerna količina ricinovega olja je spravila prstane zopet na dan, ženo pa v zapor.

Francija je s strahom ugotovila, da njeni porodi vsako leto nazadujejo ter njeno prebivalstvo letno zmanjša za okoli 100.000 prebivalcev. Vsled tega hočejo organizirati posebna društva, ki se bodo bavila z družinami, ki imajo mnogo otrok ter skrbela za to, da se bo produkcija otrok dvignila.

V Castel Franca di Solto v bližini Florence je porodila kmetica Ana Abalt te dni svoje 23. dete. Vsi otroci so živi in zdravi. Malo preobilni božji blagoslov!

V Chile gradijo največji teleskop na svetu. Teleskop bo imel 15 m v premeru ter bo 35 milijonkrat povečeval. Srednja oddaljenost lune od zemlje znaša krog 384 tisoč kilometrov. Če bi gledali luno en milijonkrat povečano, bi jo videli na 384 m; stem novim teleskopom se bo torej videla luna čisto tik zemlje, na 15 m!

Znani češki virtuosi na goslih Viktor Švec je bil te dni imenovan za profesorja na konzervatoriju v Bratislavi. Svojčas je bil Švec čisto priprost delavec, imel pa je izredno veselje do glasbe. Na mu manjkalo talenta in s svojo vztrajnostjo se je povzpел do profesorja na konzervatoriju. Tudi redki slučaj!

Ob največji bedi se širi v Rusiji največje bogastvo. V nekem ruskem morskem kopališču je priredil "elegančni svet tekmo v — eleganci. Kot najelegantnejša je bila pripoznana žena nekakega sovjetskega poslanika, ki v Parizu prosi — pomoči zoper bedo in glad.

Dnevna kronika.

— Nova obsodba klerikalne žurnalistike. Ljubljanska porota je obsodila odgovornega urednika "Slovenca" na mesec zapora ali 1500 dinarjev denarne kazni, ker je v "Slovencu" izšel dopis "Kulturni boj v šoli", naperjen proti nadučitelju v Cerkljah Lapajnetu. V tem dopisu se je nadučitelju na žaliv način očitalo, da dela med šolskimi otroci politično propagando. V razpravi je nastopilo mnogo prič, med njimi več šolskih otrok. Dognalo se je, da so bila očitanja tendencijsno zavita z namenom, da škodujejo neklerikalnemu učiteljstvu. Ali se še kateri duhovnik sramuje, da "katoliško" časopisje zaporedoma dobiva od sodišča pečat nesramne častikraje?

— "Slov. Gospodar" zlezel pod klop. "Slov. Gospodar" ima posebno veselje z našim učiteljstvom, ki po ogromni večini ne mara pod "oberkomando" fajmoštrov in kaplanov. V svoji krščanski ljubezni do bližnjega ga skoraj v vsaki številki parkrat opusje in oklofuta. Tako je svojčas očitalo našim učiteljem, da so vohuni davčnih oblasti in da nosijo krivdo, če se kmetom predpisuje previsoka dohodnina. Ta brezprimerna demagogija je naletela na krepek odpor v učiteljskih vrstah. Na zadnjem zborovanju v Rogaški Slatini je bil storjen sklep, da se "Slov. Gospodar" postavi pred sodišče. Tega pa so se gospodje v Cirilovi tiskarni zbal kakor hudič blagoslovljenega križa. Zadnji "Slov. Gospodar" prinaša ponižno izjavo, v kateri pravi, da ni mislil žaliti vsega učiteljstva itd. Te skromne vrstice

pa seveda ne bodo zbrisale onega vtisa, ki ga je dobilo kmetstvo ljudstvo, ko je čitalo v "Slov. Gospodarju" nesramne napade na učiteljstvo.

— Kdo straži državne meje. Pod tem naslovom je prinesla "Straža" infamen članek, v katerem napada našo slavno vojsko. Piše, da smo čakali, da bo naša vojska zasedla Koroško vsaj do Drave in nato dalje. Kar se tiče Koroške, naj "Straža" in njena klika še malo počaka, pa ji bomo povedali, kdo je največji krivec pri začasni izgubi Koroške. Ko se bomo pa borili za osvobojenje in ujedinjenje Koroške Jugoslaviji, tedaj med boritelji gotovo ne bo ne "Straže", ne njene črne vojske.

— Učiteljstvo se opozarja, da sta v Pobrežju do 12. t. m. razpisani 2 moški službi, Prosilci, ki imajo veselje do telovadbe in glasbe, so dobrodošli.

— Ime je izpremenil g. dr. Slavko Weigl, odvetnik v Murski Soboti, ki se sedaj piše Vesnik.

— Novo fašistovsko divjaštvo. Iz Trsta poročajo, da so fašisti pognali v zrak še zadnji slovenski azil v Trstu, Narodni dom v Rojanu. V zgradbo so vrgli vžigalno bombo, ki je uničila in vpepelila vse. S tem so sedaj tržaški fašisti nmišili še zadnje, kar je preostalo. Cesa se bodo lotili sedaj?

— Padel z drevesa. V sredo dne 7. t. m. je 49-letni posestnik na Prevaljah, Franjo Skitek trgal hruške. Pri tem se mu je zlomila veja, padel je z drevesa ter si zlomil desno nogo pod kolenom. Z železnico so ga pripeljali v Maribor, odkoder ga je rešilni oddelek prepeljal v bolnico.

— Iz Ormoža. Pred leti je prišel g. Ivan Rojs, takratni žandarmerijski stražmojster gologlav in brez orožja domov. Kaj se mu je le bilo zgodilo? Noreti je začel — kajti bil je nato vpokojen — kot slaboumen ter dobiva še danes kot ne popolnoma pri zdravi pameti — pokojnino — kot invalid — na možganjih. To kažejo tudi vsa njegova dejanja. Če pride k občinski seji, je pijan ter razgraja, če započne kako drugo delo, kaže, da je res nenormalen. In od tega človeka se pusti komandirati, po njegovem zatrdilu — vse volilstvo mesta Ormoža. Če je res? Kot ne popolnoma normalen opravlja tudi posle pri ormoški — prej Geršakovi posojilnici. Da tudi tukaj ne bo šlo vse v redu, bi si lahko vsak mislil — kajti pri vpokojencih — na slabih možganjih, to ni izključeno. In res. Ker ima sam s politiko veliko opravila, ker mu je ta glavno opravilo, se bržkone pusti nadomestovati po svojem nedeletnem, osemnajstletnem sinu. Saj je vendar vse eno — ali je Ivan Rojs starši ali je Ivan Rojs mlajši, samo da je Ivan Rojs. In tako mladi Ivan Rojs kot Rojs ml. pridno podpisuje hranilne knjižice ormoške posojilnice, akoravno bi Rojs starši moral kot bivši stražmojster dobro vedeti, da tega mladoleten fant storiti ne more, da ga zato ne more nobeno načelstvo in tudi noben občni zbor pooblastiti. Toda gospod Ivan Rojs še marsikaj ne ve, kljub temu, da hoče vse vedeti. Toda ne čudimo se, na možganjih opešanemu človeku, čudimo se pa Tomažu Korparju, da kaj takega pri ormoški posojilnici dopusti ter slaboumnega Rojsa ne odkriža.

Vlagatelj.

Mariborske vesti.

Maribor, 9. septembra.

m V petek ob 20. uri zvečer bo v Narodnem domu zadnji koncert kubanskih kozakov z izpremenjenim programom. Napolnite dvorano; nikomur ne bo žal!

m Koncert kubanskih kozakov v Narodnem domu je privabil sinoči toliko občinstva, da so mnogi morali oditi, ker niso dobili vstopnic. V veliki dvorani se je zbralo čez 500 ljudi. Občinstvo je z napetim zanimanjem sledilo pesem za pesmijo. Kako krasni glasovi, kako dovršena tehnika, koliko čustev in melodijoznosti je v tem petju! Ta šepet je šel od poslušalca do poslušalca. Vsaki točki je sledil buren avplavz. Dočim je v dvorani bučelo in šumelo navdušenja, so pevci na odru ohranili čudovito miren in do

skrajnosti discipliniran nastop. Eksotične so bile kosaške molitve, muzičke slike s plesom. Oder je prikazoval gozd z gorami v ozadju. Luči so bile deloma pogasnjene, deloma prekrite z rdečimi senčnicami. Koliko orijentalnega duha je bilo v teh jutranjih molitvah, ki se izpremene v ples veselja in življenja, ko vstane solnce neke nad visokim Kazbekom! ... Divno so peli tudi srbsko pesem: "Tamo daleko", ki je končala z vzklikom "Zivela Rusija." Ta vzklik se je razširil na vso dvorano. Koncert je doživel popolni moralni in gmotni uspeh. Onim, ki so vpjajali v dušo te krasne glasove ostani sinočni večer še dolgo v spominu!

m Delavska zbornica v Mariboru. Na predčerašnjem sestanku Demokrat. stranke je izjavil minister za socialno skrb, da se najbrž ustanovi tudi v Mariboru delavska zbornica.

m Na demokratskem večeru v Narodnem domu v soboto zvečer je vsled bolezni predsednika krajevne organizacije g. prof. Voglarja predsedoval g. dr. Rosina. G. prof. Voglar je še vedno težko bolan.

m Zvišanje cene plinu. Vsled zvišanja cen premogu zviša mestna plinarna s 1. septembrom cenó plinu od 6 na 7 kron za m³, dokler se ne postavi novi kotel. Po dovršenju tega dela, (okoli januarja p. l.) se bo cena plinu znižala za 50 odstotkov.

m Velike vojaško-sokolske prireditve v Mariboru. Kakor smo že javili, se vrše v času od 26. septembra do 2. oktobra v Mariboru velike vojaško-sokolske prireditve. Impozanten bo nastop vojaštva in Sokolstva v nedeljo dne 2. oktobra. Opozarjamo že sedaj na te prireditve, ki so po svojem značaju za Maribor še popolnoma nove. Mi bomo od časa do časa prinašali probne informacije.

m Gospode trgovce in obrtnike opozarjamo na ugodno priliko inseriranja, ki jo nudi sedanja obrtna razstava v Mariboru. Razstavo bo poleg domačega in okoliškega prebivalstva posetilo tudi obilo tujcev, ki bodo radi orijentacije čitali gotovo pridno naše liste, posebno oglase. Po oglasih v krajevnem časopisju se zreali številnost, moč in razvoj krajevne trgovine in obrti. Da bo zrealo tem popolnejše, je treba da se inseratni del kar najbolj razširi. Kdor bo inseriral te dni, bo imel gotovo dvojen uspeh.

m Začetek šolskega leta 1921-22. na drž. vinarski sadjarski šoli v Mariboru je 16. septembra t. l., kakor je bilo že razglašeno. Tega dne med 10. in 12. uro se imajo prijaviti vsi učenci v pisarni ravnateljstva. Ta stara kmetijsko-strokovna šola se naj ne zamenjuje z novo srednjo vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo v Mariboru, za katero se določi začetek šolskega leta posebej pozneje.

m Slov. planinskemu društvu so darovali za kočjo na Klopnem Vrhju sledeči gospodje: trgovca J. N. Šostarič, Maribor, 11 m blaga za žimnice; tovarnar A. Vesten, Celje, 4 umivalne garniture; profesor Ivo Bogovič, Maribor, K 100; profesor Jaka Zupančič, rav. drž. realke Mb. 20 K; prof. I. Torfan, 20 K, prof. Jos. Pirnat, 20 K; gospa dr. Vodovičeva 80 K. Odbor se tem potom najiskrenejše zahvaljuje.

m Vpisovanje šoloobveznih otrok na mariborskih ljudskih in meščanskih šolah ter otroških vrtcih. a) Vpisovanja se vrše dne 12. in 13. septembra t. l. v šolskih poslopih, kamor bodo zahajali dotični učenci (učenke), in sicer ob času, ki bo razviden iz razglasa na šolskih vratih. b) Šolski okoliši se razdele tako-le: A) Desni breg Drave (Magdalensko predmestje): 1. Vsi šoloobvezni dečki za ljudsko šolo (Slov. in nemški) se morajo prijaviti v deški ljudski šoli III. na Ruški cesti. 2. Vse šoloobvezne deklice za ljudske šole (Slov. in nemške) se morajo prijaviti v dekl. lj. šoli II. na Magdalenskem trgu. 3. Otroški vrtec je v Valvazorjevi ulici. B) Levi breg Drave (mesto): 1. Vsi dečki, ki posejajo mešč. šolo, se javijo v deški meščanski šoli v Krekovi ulici. 2. Vse deklice, ki posejajo slovensko mešč. šolo, se javijo v dekl. mešč. šoli II. v Cankarjevi ulici. 3. Vse deklice, ki posejajo nemško mešč. šolo, se javijo v dekl. mešč. šoli I. v Miklošičevi ulici.

4. Za dečke, ki posejajo slovensko ljudsko šolo, velja črta Kopališka ulica — Ciril Metodova ulica kot meja. Dečki, kateri stanujejo vzhodno od te črte (proti kolodvoru), se javijo v deški lj. šoli I. v Razlagovi ulici, oni pa, ki stanujejo zahodno (proti Koroškemu predmestju), v deški lj. šoli IV. v Samostanski ulici. 5. Za deklice, ki zahajajo v slov. lj. šolo, velja Gosposka ulica kot mejna črta. Zahodno dekl. lj. šola I. v Miklošičevi ulici, vzhodno dekl. lj. šola IV. v Cankarjevi ulici. 6. Vsi dečki, ki posejajo nemško lj. šolo, se morajo prijaviti v deški lj. šoli II. v Razlagovi ulici. 7. Vse deklice, ki posejajo nemško ljudsko šolo, se morajo prijaviti v deški lj. šoli II. v Razlagovi ulici. 7. Vse deklice, ki posejajo nemško ljudsko šolo, se morajo javiti v dekl. lj. šoli III. na Zrinjskem trgu. 8. Otroška vrtca sta dva, eden je v Erjavčevi ulici (Melje), drugi pa v Cankarjevi ulici. c) Učence (učenke) morajo prijaviti starši ali njih namestniki. Za prvi vstop je treba predložiti pri vpisovanju krstni list in izpričevalo o cepljenju, za druge pa zadnje šolsko naznanilo. d) Posebno se opozarja na to, da smejo ravnateljstva in šolska vodstva sprejemati po naročilu višjega šolskega sveta le one učence (učenke) v nemške razrede, za katere se predlože veljavni dokazi, da so njih starši pristnega nemškega pokolenja. d) Učencev (učenek), ki stanujejo izven mesta Maribora, se bo sprejemalo le toliko, kolikor bo prostora na razpolago. Za vse takšne otroke se mora prinesiti potrdilo prejšnjega šolskega vodstva, da so tam pravilno javili svoj odhod in da dotično vodstvo ne nasprotuje sprejemu na kakšno mestno šolo.

m Dr. Zakrajšek, Aleksandrova cesta 45, ne ordinira do 1. oktobra. 1925

m Izlet. Mariborska podružnica SPD priredi v soboto 10. t. m. izlet na Pohorje. Zbirališče pred Veliko kavarno; odhod ob 14. uri k razglednemu stolpu in v Mariborsko kočjo. Naprej po dogovoru. Prenočišča so za izletnike v zadostnem številu rezervirana.

m Na cesti se je zgrudil. V četrtek popoldne se je v Gregorčičevi ulici zgrudil 30letni Maks Lončarič nezavesten na tla. Dobil je srčni krč. Rešilni oddelek ga je prepeljal domov.

m Pri delu ponesrečil. V četrtek popoldan so popravljali delavci mestnega vodovoda v Vetrinjski ulici v neki hiši počeno vodovodno cev. Pri tem se je Josipu Mlakarju, ki je delo nadzoroval, na stopnicah spodrsnilo in padel je v klet tako nesrečno, da je zadobil težke notranje poškodbe ter so ga morali z vozom prepeljati v njegovo stanovanje.

m Težke posledice pljanosti. V ponedeljek dopoldan je peljal posestnik Ivan Smole iz Sv. Miklavža z dvovprežnim vozom po Aleksandrovi cesti. Mož je bil zelo vinjen in je vozil tako nepravilno, da je zadel z vozom v bližini kavarne "Beograd" v drevo ob cesti ter padel z voza, kjer je nezavesten obležal. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico, kjer je zadobljenim poškodbam podlegel.

m Konji so se splašili. V sredo okrog 14. ure so se splašili na Meljski cesti vojaški konji. V divjem begu so dirjali proti Aleksandrovi cesti ter krenili proti kolodvoru. Kočijažu se je posrečilo plahe konje pred hotelom Meran ustaviti. Naključju se je zahvaliti, da se ni zgodila kaka nesreča.

— Velika kavarina. Danes zvečer koncert salonske godbe prof. Kubička. 1253

Slov. nar. gledališče.

Dramatična šola Nar. gledališča. Pouk dram. šole je danes v petek, dne 9. in jutri v soboto, dne 10. septembra. Obakrat ob 19. (7.) uri Pridite vsi točno.

Kultura in umetnost.

x Koncert Balokovič. V torek 13. t. m. bo koncertiral v veliki dvorani Narodnega doma zopet naš dobroznani veliki violinski umetnik Zlato Balokovič. Prednaročila na vstopnice po 13, 12, 10, 8 in 7 dinarjev sprejema prodajalna muzikali. Höfer ter papirnica Brišnik.

V Nekaj za ljubitelje umetnosti. V privatni založbi dr. Albina Stelčeta je izšla reprodukcija najboljšega slikarskega dela, kar jih imamo: »Kralj Matjaž«, ilustriran od akad. slikarja in kiparja Frana Kralja. Delo je izrednega pomena za razvoj naše upodabljačije umetnosti. Cena enemu izvidu tega dela, ki je najlepši kras slovenske hiše, je K 140.— Naroča se v Mariboru pri tajniku Narodnega gledališča, Silvestru Skerlu, kjer je tudi izvod dela na ogled. — O delu samem prinesemo v kratkem obširnejšo oceno.

Sokolstvo.

O Sokolskih razglednicah — šest vist ima še večje število v zalogi »Sokol« v Mariboru. Naročajo in dobivajo se, komad po 1 K, v Sokolski pisarni v Narodnem domu ob uradnih urah. — Bratje in sestre in vsi ki ste naši, uporabljajte, vedno in povsod samo sokolske razglednice.

Gospodarstvo.

Stanovanjsko vprašanje in graditev lesenih hiš.

Stanovanjsko vprašanje je eno najbolj perečih vprašanj sedanje dobe. — Stanovanjska beda ne vlada samo po mestih, ampak se pojavlja tudi že na vseh, posebno v industrijskih krajih. Vse naredbe ne pomagajo nič, vsi poskusi so brezuspešni. Edina od pomoč obstoja v graditvi novih hiš. Blizu se zima; mnogo nesrečnežev se stanuje v razpadajočih barakah, in vagonih, kjer nikakor ne morejo prezimiti. Kam z njimi? Za graditev velikih stanih stavb je že prepozno. Pač pa bi se lahko še pred zimo postavile majhne, lesene družinske hiše, ki bi ne stale toliko, bi le bi kmalu dovršene ter bi vsaj nekoliko opomogle velikanskemu pomanjkanju stanovanj. »Jugoslovanska borza« razmotriva o tem vprašanju in pravi: Kako od pomoči temu pomanjkanju in kako v kratkem času zgraditi zadostno število hiš? O tem vprašanju vprašanje, so se čuli že številni predlogi, da bi se namreč pričelo z graditvijo lesenih hiš, ki so v drugih državah že davno v uporabi in ki so se tako s higijenskega stališča, kakor s stališča trajnosti pokazale kot vrlo ugodne. Pri nas bi se to tem bolj moglo uveljaviti, ker smo na lesu bogata država in ker bi na ta način lahko odpravili krizo, ki je velika in občutna pri vseli slojli našega naroda. Dasi je v teoriji to vprašanje že od strokovnjakov soglasno rešeno, se ono v praksi vendar ne izvaja, kot da bi nihče ne imel korajže, da tudi v praksi sklep izvrši. Danes navajamo zopet dvojje dejstev, ki govore v prilog temu vprašanju: Inženir g. Rudolf Suhly iz Sarajeva je konstruiral ceneno in dobro leseno hišo. Strokovna Komisija »Udruženja jugoslov. inženjerov i arhitektov« iz Sarajeva je pregledala zgrajeno hišo in podala sledečo izjavo:

Hiša je zgrajena na površini od 80 m², ima 3 sobe, kuhinjo, shrambo za ječmelo, kopalo sobo, hodnik, prostrano stekleno verando in obširno podstrešje. Zgrajena je vsa iz lesa, pokrita je z opeko, dimniki so ječmeni in izolirani z azbestom. Deli, kjer se dotika dimnik lesa, so izolirani poleg azbesta s 5 cm debelo plastjo pepela, in ravno tako tudi vsa mesta, kjer se nahajajo peči. — Vsled te praktične izolacije je vsaka nevarnost ognja izključena.

Cela hiša razen krova sestoji iz dvojne stene, med katerima je 34 mm širok prostor, ki služi za izolacijo proti ognju in solnčni temperaturi. S higijenskega stališča je stanovanje v taki hiši neoporečno.

Pri pregledu Komisije je bila temperatura na soncu — 29 stopinj v senci 22,8 stopinj dočim je zračna temperatura v hiši le 14 in pol stopinj C.

Konstrukcija hiše je taka, da je nje trajnost za dobo od 40—50 let popolnoma zagotovljena.

Cela sestava hiše je tako trdna, da z lahko kljubuje tudi največji burji in potresu: vsled tega ima lahko tudi I. nadstropje in lahko zavzema različne dimenzije.

Po količini porabljenega materiala se njena teža računa na 22.000 kg. Na koncu tega zelo udobnega poročila naj

povemo še to, da je mogoče več takih hiš zgraditi tudi popolnoma nedolžno. Čuli smo, da je celo nemška vlada podala ponudbo, da nam na račun vojne odškodnine po nizki ceni zgradi številne lesene hiše. Upamo, da se bo tudi naša vlada zavzela za to velevažno vprašanje in odpravila občutnem pomanjkanju stanovanj, s malimi stroški in v kratki dobi.

O Okoli 26.850 kg. praznih zabojev, škatle iz kositrja, pleha, od konzerv, itd. različnih velikosti se nahaja v intendantskih skladiščih v Ljubljani, Mariboru in Celju. Od te količine je v intend. slag. v Ljubljani 10.250 kg, v Mariboru 15.000 kg, v Celju 1.600 kg. Ta material namerava se prodati najboljšemu ponudniku. Pozivajo se interesi da stavijo svoje pismene ali ustne ponudbe do 16. septembra 1921, predp. intendantu Dravske divizijske oblasti oziroma Komandantu vojn. okruga v Mariboru in Celju, kjer se bo zaključila pogodba ta dan z najpovoljnejšim ponudnikom. Interesenti morajo položiti kot kavej 10 odst. od ponujene cene. Ponudbe kolekovati z 2 din. Navedeni material je na apogled v intendantskem skladišču v Ljubljani oziroma v Mariboru in Celju.

O Prosta trgovina v Nemčiji. Naša trgovski agencija v Monakovem je obvestila ministrstvo trgovine in industrije, da je v Nemčiji kontrola nad trgovino z živili večinoma ukinjena. — Dosedaj je dovoljen prost uvoz ječmene, ovsa, otrobi, in kakor hitro se bo ugotovil kontingent, tudi kornze. Zelo se povprašuje za suhim slivami, in suhim sadjem, predvsem pa se zahteva: svinec, cementa, hrastovi in bukovni pragi, jabolka in slive za kuhanje likerjev, na drugi strani pa ponujajo raznovrstno železo, tekstilno blago in kemikalije.

Ernest Eckstein:

Afrodita.

Roman. Prev. Rušan.

(Dalje.)

Prodajalke, okoli katerih so se malo prej še trli mladeniči, so bile sedaj skoraj popolnoma zapuščene; samo nek starček se je šel z najlepšo izmed njih. Druge so zavidno gledale na mesto, kjer so se trli mladi in stari, ki so prihajali od vseh strani.

Akontiju je bilo nekako čudno pri sreč. Vedoč, da se mu ne mudi, ker bo moral brez modela itak z delom prenehati, je pristopil k množici, ki je vsak trenutek naraščala. V sredini množice je zagledal Neježo, kako je svojo izvirno pleteno košaro grazično pritiskala na grudi ter z desno roko delila umetno izdelane šopke in vence. Ljubko je izgledala v svoji pisani opravi, kakor gornji bogato z zlatom pretkani rob je ovijal polne grudi, na ramah pa je bila zapeta s okusnimi zaponkami.

»Meni, meni, Neježa!« so klicali od vseh strani. V trenutku je bila njena do vrha napolnjena košara prazna, naka se kapali v košaro srebrnjaki kakor dež; Neježa se je smehljaje zahvaljevala levo in desno.

Zadnji, ki je kupil šopek, je bil Konon. Včerajšnji neuspeh ni dal miru razdraženemu aristokratu. Dosedaj mu je bila Neježa ravnodušna, a sedaj se je počel za njo v resnici zanimati. Dve uri po solnčnem vzhodu je zapregel voz. Od Olora je zvedel, da ta nova umetnica, ki je prišla z otoka Dramiska ter s v Miletu tako nenadoma pojavila, okoli poldneva prodaja ob spomeniku arhonta Kreonita cvetja. To je bila prva in najugodnejša prilika, da se z njo dogovori.

Konon se je preril čisto tik devojke. Ni pa ji, kakor drugi, vrget v košaro srebrnjak, temveč ji je stisnil v roko z nekako svečanostjo — perzijski zlatnik. Včerajšnji dogodek na cesti ga ni očitno nič motil, bil je vlijuden in priazen.

»Neježa,« je šepetal, »vem, da si radi včerajšnjega dogodka name huda, in to mi je iz vsega srca žal. Ali mi hočeš dati priliko, da ti dokazem, da se iskreno kesam? Simem ti-li stvar na samem razjasniti?«

»Pri boginji Divi...« se je smejala Neježa; jaz si nisem ničesar zapomnila! Opazila sem, da ti je iz duše govo-

nila Lilijeva božanstvena objest. Toda hočem ti za tvojo zlatnik vaniti...«

»Se nekaj!« je dostavil Konon. »Ti mi boš dovolila da nagradim tvojo umetnost, kakor se meni zdi. A sedaj mi odgovori: hočeš li...?«

»Gospod, jaz te ne razumem,« je odgovorila Neježa ter skomizgnila z ramami. »Stvar je rešena in jaz ne vem, kaj bi mi imeli še povedati!«

»A, to ga pogledaj!« se je zdajci oglasil Olor, ki je slišal zadnje besede. »Ta nikjer ne popuša! Vedno uljuden in ljubezniv napram lepoti, vedno naklonjen bajni mlitini!«

Nato je stopil h Kononu ter mu zašepetal, vendar dovolj glasno, da ga je slišal tudi Akontij:

»Pomisli na Kipido!«

»A, kaj me to briga!« je odvrnil Konon.

»Ali si res siguran!« ga je vprašal Olor.

»Popolnoma siguran!«

»Jaz sem slišal ravno nasprotno!«

»Prevarili so te, gotovo so te prevarili! Samo iz zavisti morejo gotovi ljudje tako neumno govoriti! Arhont Haridim mi je pred pričami obljubil in če doživim zimo, upam da bom tudi premodrega Olora videl med svojimi svati.«

Olor je samo skomizgnil z rameni.

Haridim in njegova hči Kipida — dragi moj, to je dvojje. Sicer pa mislim, da se Haridim ne bo ravno razveselil, če bo slišal, da njegov bodoči zet na

ulici moleduje prodajalko cvetja, kje bi se z njo sestal!«

»Sem-li jaz to storil!«

»Nekaj takega vsekakor!«

»Pa kaj je meni za to!«

S temi besedami je izrazil svoje pričanje, da je njemu, bogatemu Kononu, vse dovoljeno, kar bi se drugemu lahko zamerilo. Kljub temu pa je vendar šel za blešnim mladeničem, ki ga je vabil proč od tod.

Akontij je ves čas stal blizu ter slišal vsako besedo. »Pomisli na Kipido!« te besede so zvenele nekako preroko! Kakšna je bila ta izvanredna devotka, ta Haradimova hči, čigar odloki toliko veljajo? Od Melanipa, Afroditeinega svečenika, je Akontij zvedel, da je Haridim strog in neupogljive volje. Samo nenavaden ženski značaj je mogel pri takem očetu izpremeniti voljo. Da pa bo ona to storila, tem bolj, ker za bogatega Konona ni bila ravno navdušena, kakor si je le-ta domišljjal, — to je spoznal Akontij iz Olorovih besed. Sam ni vedel, kako mu je. Ta Kipida, katere nikoli ni videl, mu je začela ugajati in v svoji bujni umetniški fantaziji si je predstavljal kraljevsko plemeniti stas, njeno blago, a vendar poveljevalno oko, njen nasmeji, ki očara, in je že spomin na njo dovolj, da celo občestnega Konona navzlic vsem navideznim protostom ukroti. (Dalje prih.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Osim.

Mala oznanila.

Učenec se sprejme v sladico — črno Kacijanerjeva ulica 17. Melje. 1326

Ljudskošolska učiteljica — podučuje v slovenskem in nemškem jeziku. Naslov pore uprava. 1316 3-2

Izgubil se je orientalni vdeci — sal na Aleksandrovi cesti od Götzove dvorane do Grajske kleti. Proti nagradi za oddati pri Ljudevit Setina, krojaški atelje, Miklošičeva ulica št. 4. I. nadst. 1326

Lepo stanovanje v vili — je oddati mirni rodbini proti drugemu stanovanju z 2 ali 3 sobami. Točne ponudbe pod »Stan in število stanovanec« na upravo. 1331

Tečna meščanska hrana — nudi po K 30.— na dan v Kerkovi ulici 5, 2. nadstropje levo. 1322

Štetičnik in moska zimka — oblaka se ceno proda. Zimkega trg 6, prtlj. 1. 1334 2

Kupi se posestvo do 8 ora — lov zemlje, tudi z gostilno, v okolici mesta. Cenjene ponudbe na upravo lista pod »st. 1309«. 1309 2-2

Ženitbena ponudba. Dva inteligentna državna nastavnika želita znanja v svrbo ženiti z gospodično ali vdoro starosti od 25—38 let. Le resne ponudbe pod »Srečno bodočnost 75, 76«. Pisma se prsi na upravo. 1333

strojepiska

ki je zmožna tudi za samostojno delo. Reflektantije naj se predstavijo med uradnimi urami v predsedni pisarni okrajnega glavarstva in s seboj prinesejo potrebna spridevala. 1329

Osnovna glavica

pri solidnem podjetju se vsled izstopa inozemskega udeleženca pod ugodnimi pogoji odslopi. Natančneje v upravi lista pod »Ugodno«. 1328

8000 m² (1 oral 600 seznjev)

njiu

dobra zemlja, preko katere vodi falska električna napeljava, meji na potok ter je popolnoma ravnina, se po ceni proda. Ponudbe na upravo lista pod »Nizka cena«. 1327

Vpisovanje

v šestrazredno ljudsko in štirirazredno meščansko šolo-vadnico kakor tudi v učiteljske šolskih sester v Mariboru bo 12. septembra 1921 od 8.—12. ure.

Na vadnici bo mogoče sprejemati le še v I. in VI. razred ljudske ter IV. razred meščanske šole; drugi razredi so prenapolnjeni.

Tudi za I. letnik učiteljskega je 40 gojenk že priglasihih. II. in III. letnik sta pa od prej polnoštevila; zato ravnateljstvo v omenjene oddelke ne more sprejemati novih gojenk.

Skupna sv. maša bo 14., redni šolski pouk se pa začne 15. septembra. 1330

Podpirajte slovenske tvrdke!

IVAN KRAVOS

Trgovina in zaloga: Aleksandrova cesta 13 Maribor Sedlarska delavnica: Koroška cesta št. 17

Opreme in razne potrebščine za konje

Usnjati predmeti za potovanje

Gonilni jermeni za stroje

Soudeležan na obrtni razstavi v Mariboru, oddelek št. 16.